

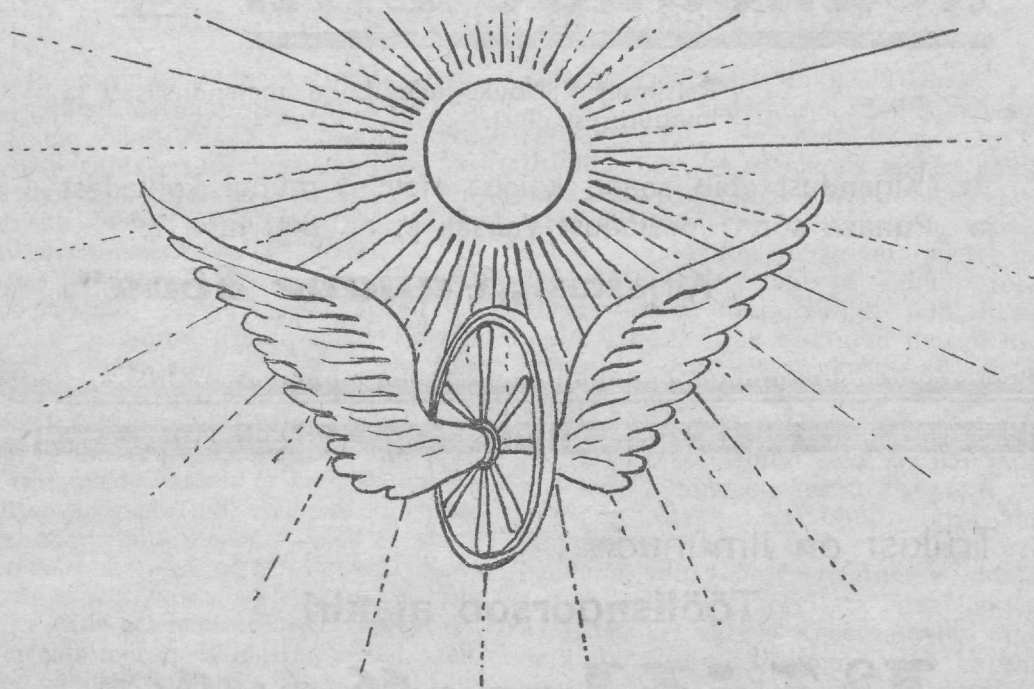
1928. aastal
Käsimatukogu

B 8120:4

5f-8195

Raudteelane

Eesti raudteelaste ühingu häälkandja

№. 2.

Märts

1928 a.

„Punase sõna“ kirjastusel on ilmunud järgmised töörahva raamatud:

Punase lipu eest. Hind 30 senti.

Revolutsiooniline näitend 8 pildis kujutab Sotside äraandlikust revoiutsiooni silmapilgul.

Nõukogude Liit. Hind 10 senti.

Reisimuljed Nõukogude Liidu majanduslisest ja kultuurilisest elust.

Kirjandust võib saada kõigist ajalehe müügi kohtadest ja „Punase sõna“ pealadust Vaksali p. nr. 8-a, tuba 7.

Kirjastus „***Punane Sõna***“.

Trükist on ilmunud

Töölisnoorsoo ajakiri

„Võitlus“ Nr. 2.

- S I S U: 1. Neli aastat ilma Leninita.
2. Tule riidal. — Jutustus.
3. Roosa Luxemburgi ja Karl Liebnechti tähtsus.
4. Tapmiskatse. — Jutustus.
5. Töölisnoorsoo ilmavaate alustest. — Artikkel.
6. Kollane koer. — Jutustus.
7. Töölisnoorsugu, võitlusse oma nõudmiste eest. — Programm nõudmised.
8. Töölisnoorsoo organiseerimise vormid. — Ülevaatlik artikkel.
9. Noorte eiust.

Hind 20 senti.

Saada igast ajalehe müügi kohast, kõigist raudteejaama raamatukapidest, „Võitluse“ toimetusest Vaksali p. nr. 8 ja kõigist Töölisnoorsoo Ühingu osakondadest.

„***Võitluse***“ toimetus.

RAUDTEELANE

EESTI RAUDTEELASTE ÜHINGU HÄÄLEKANDJA

Tellimise hind postiga kodu saates: 15 senti Nr. Üksik number 15 senti.	Ilmub 1—2 kord kuus. Tellimisi võetakse vastu igas raudteejaamas, raudtee ladudes, Eesti Raudteelaste ühingu osakondades, kõigis postkontorites ja lehe tellimiskohtil. Toimetus ja talitus: Tallinn, Vaksali puiestee Nr. 8-a.	Kuulutuste hinnad: Terve lehekülge. . . Kr. 30.— Pool " " " " 15.— Veerand " " " " 7.50 Kaheksandik " " " " 4.— Tekstis 50 prots. kallim.
Nr. 2.	Märts 1922	I aastakäik.

Miks peame endid organiseerima?

Palju on ajakirjanduses kirjutatud organiseerimise vajaduseist, kuid ikka ja ikka tuleb sellest rääkida. See on vana tõde, et organiseerimises seisab jõud, see on ka alati uus. Meie praegune vilets majandusline olukord sunnib meid jällegi kirjutama organiseerimise vajadusest.

Eesti on üks neist paljudest riikidest, kus töölisklassi olukord päevpäevalt viletsamaks on läinud. Meie riik pühitses alles mõne päeva eest oma 10 aastast juubelit. Sadanded hõiskasid rõõmujoovastuses, pidutsesid, nemad võisivad vaadata tagasi oma klassi kindlustamise alal, kuid sajad tuhanded vaatasid tuimalt sadandete rõõmujoovastust pealt, neid ei kiskunud see vaimustuslaine kaasa — neil ei olnud pidu meeolu, need olid töölisel. Seda meeolu ei saa luua sõnadega, ei saa luua ilusate piltide ettemaalimisega tulevikust.

Meeleolu loob meie elutingimised, meie majandusline seisukord. Oleks meil elutingimised head, siis vast ehk oleks olnud kõigil pidu meeolu, et see aga meie aastapäeval tuhandetest puudus seda ei salga isegi kodanlised ajalehed. Need kihid, kel olukord hea, kes end on vabariigi olemasolu kestel rikkastanud, pidutsesid. Töölisel, kes selle aja jooksul alaliselt on petletanud eemale nälgjatonti, ei saa kuidagi kaasa elada pidupäevi.

Võtame endi majandusline olukorra viimase kuue aasta jooksul — (viimase kuue just sellepärast, et need on olnud rahuaastad), laseme endi silma eest läbi joosta kinolindina meie eluolu. Selle aja jooksul, siis usun, et sajast meie seas ütleb üheksakümmend üheksa, et meie olukord on palju viletsamaks muutunud. Kuue aasta jooksul on leitud mitmed korrad võimaliku olevat tolle tõsta sisseveetavate ainete pealt, sellega tuues kaasa hindade tõusu siseturul. Sellega stabiliseeriti (kindlustati) küll kõikuv mark, kuid see

sündis töölisklassi kulul. Töölisklass oli see, kes pidi need kõrged tollid kahekordselt suurkaupmehele tagasi maksma. Töölisklass pidi siin etendama marga päästja osa, kuna kapitaliga varustatud klass juhust kasutas omale raha kokkuajamiseks. Enne tollide kõrgendamist veeti hulk kaupa väljamaalt sisse ja müüdi tollide kõrgendamise järele hiigla puhtakasuga maha. Puhaskasu ei läinud marga kindlustamiseks mitte riigi kassasse, vaid kapitalisti tasku.

Need „ajutiselt“ kõrgendatud tollid pidid maksma ainult selle „erakorralise“ aja, kuid nähtavasti kestab see „erakorraline aeg“ veel praegu täiel määral edasi, sest pole kuulda, et tolle kavatsetakse vähendada, vaid selle vastu liiguvad kuuldused, et neid isegi kergitata kavatsesavat. Mitte üksi väljast sisseveetavate ainete müügihind ei ole tõusnud, vaid ka meie oma kaupade pealt on hinnad tõusnud ja mitte palju vähem, kui väljast sisseveetavate kaupade pealt. Üldiselt võime aga kinnitada, et elukallidus on tõusnud viimase kuue aasta jooksul 50—75%, üksikutel aladel kuni 100%.

Vaatame aga missugust tendentsi näitavad meie palgad, kas on need ka vastava % tõusnud, või mitte. Suuremal osal töolistel on praegu need palgad, mis olid 1922. aastal. Osal, muu seas ka raudteelastel, on palkasid tõstetud, kuid palkade kõrgendus pole kusagil rohkem kui 20% 1922. aastal saadud palgast.

On ajakirjanduses tehtud suurt kõmu palkade kõrgendamisest, kuid tegelikult tuli välja palkade vähendamine (Krenholmi „palgakõrgendus“, osalt ka riigiteenijate palgaseadus). Hästi on kui üldiselt tööliste palkasid on 5%-di võrra kergitatud. Seda ei maksa elukalliduse tõusuga võrreldes üldse arvesse võtta.

Riigi välislaenu on selle aja jooksul vähenemise asemele suurenenud. Selle asemele, et laenusid tasuda, tehakse neid juurde. Võlgade protsendi maksmine kipub riigile ülejõu käima, rääkimata veel võlgade tasumisest. Võlgu on riigile peale tehtud, siis peaks meie riigi majanduselu sedavõrd tõusu näitama. Meie tööstus peaks olema suurenenud. On seda märgata?

Tööstuse tõusu ja langust märgib selgelt ära tööliste arv. Kui vabrikute tööliste arv on suurenenud, suureneb ka tööproduktioon, väheneb üks, väheneb ka teine. Kui aga töölisti rohkem tööta, siis on vähenenud tööstustööliste arv. Võttes viimaste aastate statistika andmeid, siis näeme et töötute arv on järjekindlalt kasvanud, olgugi et iga aasta suurendakse „hädabi“ tööliste arvu. Viimaseid töötute hulki lugedes võime ütelda, et meil talvel 35% kogu tööstustööliste arvust töötuid on. See protsent on järjekindlalt kasvanud. Aasta aastalt suureneb töötute arv ja kipub praegust riigiisadele peavalu tegema. Ei leita kuidagi võimalik olema tööpuudust kõrvaldada, olgugi et peetakse igasuguseid nõupidamisi ja koosolekuid selle küsimuste selgitamiseks. Kurb tõde on aga, et tööpuudus järjekindlalt suureneb.

Igakuks võib endale ettekujutatud töötute meeoleolu, kes aasta aastalt on talvel tööta olnud, suvel teenides endale vaevalt ülespidamist. Vilets on olnud tööliste elu möödunud aastate keskel, paranemist ei näe ka tulevikus. Pole imestada, kui ses massis ei valitse pidu meeoleolu.

Mis on teinud valitsusvõimud ja kapitaliga varustatud klass selleks, et vähendada tööpuudust? Peale koosolekute korraldamise mitte midagi. On aidatud isegi kaasa tööpuuduse levitamisele, sest see on kasulik tööandjale, töölisti saab odavamalt. Tööandjad tekitavad kunstlikult tööpuudust — tehes töösid hädabi tööde nime all, makstes selle eest aga ennekuulmatu odavat palka. Nende kunstlikkude tööpuuduse tekitajate eesrinna sammuvad valitsusvõimud. Meie riiklikudel tööaladel, eriti raudteel, lastakse lahti kindlapalgalisel töölistil ja võetakse asemele tööbörssist odavama palgaga töölisti, sama töö peale. Need ilusad sõnad, mida tehakse koosolekutel ei lahenda tööpuudust, kui siin tegudega midagi ära ei tehta. Ja need härrad lahendavad ainult tööpuudust niivõrd kui see nende kardetavaks ei saa. Tööpuuduse likvideerimine ei käi meie võimeeste huvide hulka.

Eelpool ettetoodud asjaoludele oleks hulk juurde lisada, kuid see veniks pikale. Meie ülesanne on leida pääseteid sellest viletsast olukorrast. Peame küsima:

Kes on selles süüdi?

Igatahes peame ütlema, et selles süüdi on meie vastased — kapitaliga varustatud klass: töösturid, pankiirid jne. Nemad on hästi organiseeritud ja oma organiseeritud jõuga suudetakse töölistiklassi organiseerimata jõudu, kes moodustab enamuse meie rahvast, vaos hoida.

Tööline ei tohi ühtegi nõudmist tööandjale esitada, siis on töölt lahtilaskmine kindel ja see pime töötute mass väraava taga rõõmustab et üks koht vabanes, küsimata kas sealt kohalt inimene ei lahkunud just nende eest võideldes. Ükski ei astu lahtisaanu kaitseks välja. Energilisemad töölistid on sunnitud kannatama ühes klasseadvusega tööliste perega. Seadus lubab küll valida tööliste vanemaid, seadus näeb ette ka nende palga, kuid seadus ei keela neid lahti laskmast. Seaduse muutmiseks puudub töölistiklassil jõud. Meil ei ole kapitalistide organiseeritud jõu vastu midagi panna, sest praeguseid nõrku, algajaid ja kiratsevaid ametiühisusi ei saa ometi lugeda töölistiklassi organiseeritud jõuks. Meie oleme organiseerimata, sellepärast võivad kapitalistid meiega teha mis soovivad.

Oma viletsas olukorras oleme süüdi ka meie ise.

Et võistlusse astuda endi olukorra parandamiseks, selleks peame kapitalistide organiseeritud kildkonnale vastu seadma endi hulgalised distsiplineeritud ja klassiteadlikud organisatsioonid ja seda võime ainult siis saavutada kui oleme endid koonandanud ühingutesse, sellepärast iga tööline, kes tahab vabaneda kapitalisti ikke alt, peab astuma ametiühisuse liikmeks. Ühisused on meie elutingimised, ühisused on meie nõudmised, ühiselt peame nende nõudmiste läbiviimisele asuma. Ühiselt peame panema maksma kollektiivlepingud. Ühiselt nõuame endile elamisvääriulist töötasu. Ühiselt kindlustame 8-tunnilise tööpäeva. Ühiselt nõuame 6-tunnilist tööpäeva. Ühiselt saame meie väljaastuda ainult siis, kui oleme ametiühisustesse organiseeritud. Ametiühisused peavad kasvama masseliseks, kellega peavad arvestama meie vastased, ametiühisused on töölistikumise tugevuse väljendajad.

Praegult kestab Ametiühenduslik organiseerimise nädal. Selle organiseerimise nädala puhul paneb „Raudteelane“ iga raudteelasele südamele, astuda Eesti Raudteelaste Ühingu liikmeks. Iga raudteelane peab aitama kaasa uute osakondade ellukutsumisele. Kui meie kogume ühe tugeva

ja ühtlase organisatsiooni ümber, siis suudab see organisatsioon võimukalt välja astuda.

Kõik raudteelased Eesti Raudteelaste Ühingu liikmeks, iga E. R. Ü. lüige toogu kaasa oma kaasteenija.

Kuidas töötada.

Meie kõige elulisemaks ülesandeks on, luua hästi distsiplineeritud, tsentraliseeritud raudteelaste organisatsioon, mis oleks suur oma liigete arvu, nende väärtuse — teadlikuse, eneseohverdamise —, oma sise- mise tugevuse, ühtluse ja vastastikuse usalduse poolest, peab alaliselt kõige tihedamas ja elulisemas ühenduses seisma kõige laialisemate raudteelaste hulkadega sel viisil, et organisatsioonid igal pool olemas oleksid, kus raudteelasi leidub. Üheski linnas, üheski piirkonnas ei tohi puududa ühingu osakond. Ta võib koosseista ka ainult viiest liikmest, kui need aga aktiivselt valmis on tööliste liikumisest osavõtma. Üheski tööliste organisatsioonide poolt korraldatud masselisel koosolekul ehk tööliste edustajate koosolekul ja konverentsidel ei tohi puududa hästi korraldatud ja aktiivne E. R. Ühingu esitus.

Iga kohapeal oleva ehk ajutiselt kuskil peatava seltsimehe kohuseks on kohalikkude raudteelastega ühendusesse astuda, neile organisatsiooni põhimõtteid ja seisukohti seletada, töölisi endid tundma õppida, välja valida, mõned teadlikumad ja arusaajamad seltsimehed, nendega luua esialgne side, mis edaspidi võib välja kujuneda ühingu osakonnaks.

Kõik olemasolevad sidemed iseäranis linnades peavad kõige kindlamalt selle eest hoolt kandma, et kõigis neis kohtades saaks asutatud osakonnad. Tarvilisel korral ja võimaluse järele tuleb ühingu keskjuhatuselt juhtnõõrisi ehk instruktori nõuda.

Kõik seltsimehed, kes sõidavad liinil ehk kuskil mujal raudteelastega kokku puuduvad, peavad sammusi astuma ühingu osakonna asutamiseks, kohapealsete seltsimeesteaadressid võtta ja neid viibimata saata ühingu vastava osakonna ehk ühingu Kesk-juhatusesele.

Kõigi kohalikkude ühingu osakondade ja kõigi koha peal asuvate seltsimeeste kohuseks on igal viisil ja igal juhtumisel

raudteelaste hulgas E. R. Ühingu põhimõtteid ja nõudmisi laiali laotada, tööliste klassiteadvust tõsta, ühingule uusi poolehoidjaid võita, vaielustes ühingu seisukohti kaitsta, ühingu häälekandjat levitada, häälekandjale tellijaid koguda, kaastööd teha, paljastades kohalikke väärnähtusi ja kohaliku kutseühingu juhtide tööliklassile äraandliku tegevust

Ühingu osakondade juhataste ja poolehoidjate ülesandeks on kogu kohapealist raudteelaste elu ja tegevust juhatada, tööliste alampalgalistele võimaluse ja tarviduse korral igasugust nõu ja juhatust anda, väljaastuda tööliste õiguslise seisukorra kaitseks, kui kusagil seltsimehed leiavad, et nendega ei käida seaduslikult ümber ehk teised väärnähtused ilmsiks tulevad, teatagu sellest Eesti Raudteelaste Ühingu Kesk-Juhatusesele, kes selleks sammusi saab astuma, et tööliste nõudmine saaks täidetud. Samuti saab Kesk-juhatus abiks olema raudteelaste kultuur-hariduslikkude korralduste ja ettevõtete loomisel ja toetamisel, mille ülesandeks on tööliste kultuurilise tasapinna tõstmine.

Eriti peavad ühingu põhimõtteid pooldavad seltsimehed iseäralist tähelepanu pöörama kohalike kutse-ühingute peale, igal viisil püüdma ühingu põhimõtteid kutseühingutes maksma panna. Kõigis raudteelaste organisatsioonides ja koperatiivides koosolekul päevakorras olevate küsimuste kohta peab kindla ettepanekuga esinema.

Sellejuures on äärmiselt tähtis, et kõik agaramad ja teadlikumad raudteelased, iseäranis niisugused, kel on autoriteeti raudteelaste hulgas, ja kes seisavad klassivõitluse alusel, oleksid ühingu ümber koondatud. Ükski raudteelane ei tohi ühingust eemale jääda. Kõikide raudteelaste ühingu liikmeks toomise poole tuleb püüda kõige suurema hoolega.

V. K.

Raudteelased, ülemääralsed ja päevatöölised.

Kaasteenijad raudteelased, meie olukord on raske ja nõuab täit energiat, kõigesuuremat jõupingutust, et edasi elada. Sellepärast E. Raudteelaste Ühingu juhatus oma ülesandeid täites, tehes ainult tõsist tööd; võtab juhtnööriks majanduslist seisukorda ja eriti Raudteelaste elukutselisi ja majanduslisi huvisi, teiselt poolt Raudteelaste nõudeid ja kodaniku kohuseid.

Eestkätt tahab ühingu juhatus peärõhku panna just Raudteelaste organiseerimise peale E. R. Ühingu ümber. Aprilli keskel tuleb Raudteelaste Ühingu kongress kokku, kus meie eluküsimus päevakorraile tuleb. Silmaspidades, et teenistusvanustasu ja ühtlasi kõrgendatud perekonna abiraha veel makstud ei ole. Kui meie endid koondame E. R. Ühingu ümber, siis võime endi elutingimisi parandada, ühiselt teiste töölistega — sellest ripub ära meie tulevik.

Teiseks tahab E. R. Ühingu komitee kõik jõud kokkuvõtta, et alampalgaliste raudteelaste majandusline seisukord saaks kindlustatud.

Raudteelaste töö- ja elu tingimused peavad olema sarnased, et kõik tunneksid endid inimesena, kellel õigus ka elada aga mitte üksi orjata.

Ühes sellega tuleb töötingimiste kindluse seaduste maksma panemist, otstarbekohasust ja nende täitmist nõuda. Tuleb igapidi hoolt kanda, et nendes Raudteelaste alamteenijate huvid kaitstud oleksid.

Lahkmõtete lahendamiseks, teenijate ja administratsiooni vahel, tuleb vahekohtus asutada; ülekohtuste ametnikkude tagandamist ja ümber paigutamist tuleb kõige kindlamalt nõuda.

Palga küsimust tuleb tööjõule ja elukallidusele vastavaks teha.

Korteri olude lahendamiseks tuleb tõsiselt tööle asuda, samuti tuleb tervishoidlist külge parandada.

Majandusliste asjaajamise harude juhtimine raudteel, millede otsekohtes sihiks

raudteelaste huvide kaitsmine on, tööliste järelvalve alla: nii kui abiandmine, elukinnituse kassad, kooli-, kultuurharidus-, arstlik-, sanitaar- j. n. e. asjandus. Valvab eriti selle järele, et raudteelaste teenistuse alal väljatöötavad ettekirjutused seaduslikud ja õiglased oleksid.

Astub ühendusesse isikute ja asutustega, kes ühingu ja tema liigetele õigus-teadlist abi annavad ja ühingu ehk tema liigete õiguslisi huvisid kohtus ja muudes ametiasutustes kaitsevad.

Teeb oma esitajate läbi raudteelaste nõuete ja tarvituste üle sooviavaldusi: Vabariigi Valitsusele, igasugustele ametiasutustele ja astub eriti samme maksvate töökaitse seaduste täiendamiseks ja ajanouete kõrgusele tõstmiseks, raudteelaste riigi ja ettevõtjate kulul tööpuuduse, haiguste, tööjookaotamise, vanaduse ja surma juhtumise kindlustamise asjus. Annab abi raudteelastele, kes ühingu eesmärkide kättesaamiseks töötamise juures või selle töötamise pärast on kannatanud. Muretseb oma liikmete surma korral nende perekondadele igakülgselt abi.

Omast jõust ei jõua juhatus kuigi palju ära teha, selleks on tarvis ühist jõudu ja koostööd, et kõik ülalnimetatud raudteenijad ühingu ümber koonduks ühisel nõul ja jõul.

Raudteelased, vabapalgalsed, ülemääralsed ja päevatöölised, oleme teadlikud proletaarlased, ärme jääme mitte pealtvaatajateks, koondame end üheks tugevaks ja võimsaks üksuseks, kes meie nimel sõna võtab, meie majanduslise elujärje parandamiseks.

Astume kõik E. R. Ühingu liikmeteks. Mida teadlikum ja rohkearvilisem meie organiseeritud kogu — seda kaugemale ulatab meie hääl ja seda rohkem suudame endi kasuks läbi viia.

Sest ühenduses on jõud.

E. R. Ü. Keskjuhatus.

Klassivennad ja õed!

Kõiki palgatöölisi kapitalistlikes ühiskonnas piinab puudus, häda ja viletsus. 40—60 kroonine kuupalk, on nüüdse elukalliduse juures näljatasu.

Kas liht raudteelane, kell perekond, saab praegu vähegi inimese kombel ära

elada, kui ta mitte kõrvalteenistusi ei otsi. Kõrvalteenistusega peab ta kahekordseks venitama tööaja. Oma teenistusse ilmu-des, ei suuda ta kohustusi täita korralikult. Ka veoloom tahab puhata, masinad jahtuda ja määrada, kuidas jaksab siis

inimene ööd-päevad orjata, kui ta oma tervist kaotada ehk koguni enneaegselt hävineda ei taha. Mitut ametit pidada, võtame neilt leivi, kes hoopis tööta.

Inimvääriline tasu oma teenistuse eest; see on iga arusaaja raudteelase nõudmine.

Kuid kahjuks, ei ole praegu näha meie seisukorra paranemist, vaid halvenemist. Töötasu surutakse alatasa madalamaks. Elukallidus tõuseb. Kui keegi meist tööta jääb, on tema saatuse hoolde jäetud. Nii-sama oleme kindlustamata vanaduse ja töövõimetuse korral. Pensioni seadus olla jälle kalevi alla pugunud määramata ajaks, — võib olla jäädavalt.

Haiguse ajal, mis kauem vältab, ei saa meie toetust, nende näljasentide suurus, mida tervena jõuad teenida. Tihti visatakse töölt minema, nagu mõnda halva tööriista.

Kust kohast tuleb töölisele abi? Keegi muu ei aita teda, kui ta ise enda kaitseks välja ei astu. Armulikud ja helded peremehed on ainult muinasjuttudes. Tegelikus elus näeme, et tööline niisuuere leiva-suutäie saab, kui palju suudab välja tingida. Teist teed ei ole ka raudteelastel. Ainult siis, kui liitume ühiseks koguks, kui ühel meel ja nõul oma õiglased nõudmised üles seame, suudame oma olukorda parandada.

Praegu on raudteelased killustatud. Ainult osa on meist organiseeritud E. R. Ühingu. Veike osa on kutseühisustes, suurem hulk aga eemal igasugustest töölisorganisatsioonidest. Meiega võidakse teha mida teised kihid soovivad, kes meist tugevamad, sest nad on paremini organiseeritud.

Kõik vabrikandid, suuratalunikud, majaperemehed, ja kaupmehed on oma orga-

nisatsioonides. Nemad hädaldavad oma varanduse otsas, et maksud kõrged. Palgatööline peab nende meelest olema peremehele tuluhallikaks. Raudteelane peab näljasentide eest orjama, et raudtee aga puhast annaks riigile ja preemijaid kõrgematele ametnikkudele.

Proletaarlased raudteelased!

Ainult E. R. Ühingu on organisatsioon, mis meie kõikide huvisid kaitsta tahab, kui ühisel jõul ta tugevaks teeme. E. R. Ühingu võib meie olukorda parandada ainult siis, kui kõik alampalgalised raudteelased üheks pereks ühinevad ja kui igatiks meist oma kohust ühingu vastu täidab. Üks kõige eest, kõik ühe eest — see on mõtte ja hüüdsõna.

Astume viimase E. R. Ühingu vastava osakonna liikmeks rahvuse-, usu- ja ilmavaate peale vaatamata. Meie kõik oleme raudteelased, kõigil on ühised huvid ja ühed ning needsamad vastased.

Seltsimehed raudteelased! pange endid maksma kutseühingutes. Sest kutseühisused on niikaua vastaste kaval katse meid lahus hoida riigiteenijatest, kui kutseühisusi juhivad härrad ja nende agendid. Nende peaesmärk on see, et meie ei saaks vennalikult üheskoos oma parema olukorra kasuks töötada.

Mida on Teie kasuks teinud härrad kutseühingu juhid? Kas Teie ei näe, et Teie olete härrade nõudmiste käetõstjad; et nemad saaks endile paremust, aga meie olukorra parandamiseks mitte midagi ette ei võta. Oma parema olukorra kättevõitmise nimel, kõik alampalgalised E. R. Ühingu vastava osakonna liikmeks. Kus aga osakonda ei ole, seal arusaajamad seltsimehed asutagu vastav ühingu osakond.

Vaba palgaline.

Pariisi kommun.

18. märts on möödunud 57 aastat, mil sotsiaalse revolutsiooni teerajaja Pariisi Kommunat tekkis, kui töölised võimu oma kätte haarasid ja Pariisis kommuna maksma panid. Missugused eeltingimused andsid selleks põhjust ja kuidas tekkis Pariisi kommunat?

Prantsuse keiserriik sai sõjas Preisi-maaga lüüa, keiser langes vangi ja selle järeltulijal tekkis Prantsusmaal 4. septembril 1870 vabariik, mille etteotsa kodanline ajutine valitsus asus. Kodanlus ja talupojad olid sõjast tüdinud, nõudsid rahu. Revolutsiooniline väikekodanlus ja töölis-

klass ei tahtnud aga militaristilisele saapakannale tingimisteta alla vanduda ja nõudsid sõja jätkamist. Ajutine valitsus, mis kodanluse esitajatest koosnes, täitis muidugi kodanluse tahtmist ja asus preislasega rahu tegemisele. Suuremates linnades, kus töölised ja väikekodanlus enamuses, tõusis valitsuse vastu terav vastasrind. Vastasrind toetas ennast rahvuslase kaardiväe peale, milles töölised enamuses olid. 9. veebr. 1871., mil uus rahvuskogu kokku astus, milles talupoegade häältega rahupooldajad enamuses said, muutusid vastasrind valitsuse ja suuremate linnade vahel

iseäranis teravaks. Kui preislastega rahu oli tehtud, arvas kodanline valitsus paraja aja olema „sisemise vaenlasega“ lõpuarve tegemiseks. Tarvis oli töölistelt sõjariistad ära võtta. Ööl vastu 18. märtsi pidi sõjavägi Pariisi rahvusliselt kaardiväelt sõjariistad ära võtma; see ei läinud aga korda, sest sõjavägi läks tööliste poole üle. Samal päeval lahkus valitsus Pariisist, et Versaillisse asuda. Pariisis võttis võimu oma kätte rahvakaardiväe nõukogu. Nagu tähendatud, koosnes rahvaskaardivägi enamuses töölistest, sellega oli võim tege-likult tööliklassi käes.

Proletariaadi klassiteadvus ja arusaamine oma jõust ei olnud veel sedavõrd arenenud, et tööliklass usaldanud oleks võimu oma käes pidada, vaid ta tõttas seda väikekodanlusega jagama. Rahvakaardiväe nõukogu kuulutas Pariisis omavalitsuse (commune) valimised märtsi lõpuks välja. Valitud kommunas oli revolutsiooniline väikekodanlus enamuses, kuna tööliste esitajad ainult mõnikümmend liiget oli. Suurkodanlus valimistest osa ei võtnud, vaid hiilis Versaillisse „seaduslike valitsuse“ juure ja valmistas ennast kommuna likvi-

deerimiseks. Mai keskpaigas tundis ta end küllalt tugeva olevat ja asus Pariisi vallutama. Nädal aega kestnud vihase võitluse järele vallutati Pariisi kommu-naaride viimane barrikaat ja kodanlus võis oma julma veripulma algada. Umbkaudsete arvude järele arvatakse ühes väljasaadetutega ohvrite arv olevat üle 100.000. Nii tasus kodanlus neile kätte, kes oma kätt julgesid tõsta õiguse kaitseks.

Pariisi kommuna oli samm, millega rööviahnele kodanlusele surma hoop anti, mil töörahva rusikas kodanluse abrastanud alusmüürid kõikuma pani. Jääb tõsi-asjaks, et Pariisi kommuna proletariaadi esimene katse oli võimu oma kätte võtta, katse oli riiklist korda luua, mis kurnamise ja rõhumise kaotamisele viiks. See katse läks nurja, lõppes veriste haavadega tööliklassi kehal, kuid mitte kasuta.

Pariisi kommunat mälestatakse, kui uue ühiskonna eelkäijad. Kogu maailma proletariaat mälestab neid langenuid, kes oma hinge, elu ja vere andsid rõhutute vabastamiseks.

V. K.

Karl Marx.

14. märtsil on möödunud 45 a. inimsoo suurema ja elulisema teoreetiku Karl Marxi surmast. Ajal, mil elas Karl Marx, näis ilm palju teistsugusemana, kui praegu. Moodne suurtööstus oli tärkamas. Proletariaat sõna praeguses mõttes sündimas. Karl Marx oma geniaalse mõistusega nägi kapitalistlike korra arenemise ja lagunemise protsessi ette. Karl Marx mõistis kapitalistlikele korrale surmaot-suse öeldes oma „Kapitali“ I jaos:

„Tööstuskuningate arvu vähendamise- ga, kes kõik väärtuse ja elumaitmise oma

monopoliks muudavad, kasvab laiade hul- kade viletsus, orjastamine ja alla suru- mine, ning ühes sellega kapitalistlike val- mistusprotsessi poolt kokkuliidetud ja or- ganiseeritud tööliklassi viha. Kapitalis- tide valmistusmonopol muutub valmistus protsessi takistajaks. Valmistus abinõude tcentralisatsioon jõuab punktile, kus ta väljakannatamatuks muutub. Ta hävineb. Kapitalistlike eraomanduse surmatund jõuab kätte. Mida enam end suurtööstus organiseerib, seda tugevamini organisee- rib ta tööliklassi. Viies teda vastu üle- ilmlisele revolutsioonile.“

12. märts 1917.

8 märtsil on möödunud 11 aastat, mil Leningradi tööliste ja soldatite naised tulid välja uulitsale nõudes väeliinil kaevi- kutes vaevlevate meeste kojulaskmist ja nälgivate lastele leiba. Need loosungid leidsid vastukõla, tõmmates kaasa määrat- umad rahvahulgad, nii et mõni päev hil- jem ühinesid nendega Leningradis viibi- vad sõjaväed ja 12 märtsil langes revolutsioonilise rahvamassi pealetungi all ise-va-

litsus, mis üle tuhande aasta oli kestnud.

Proletariaat, kes revolutsioonis pea- osa etendas ei olnud küllalt organiseeri- tud, et võimu oma kätte võtta, vaid tsaari asemel asus kodanlus, kuulutades välja demograatlike vabariigi.

Tsaari kukutamine oli eeltingimuseks, oli signaaliks oktoobri revolutsioonile, mis aluse pani esimesele töörahva riigile.

Reisijad.

Jutustus.

Ragisevad semafori ketid, kõlab lõikavalt rongijuhhi vile ja ähkides tormab rong välja öö pimedusse; hoolimata läbistades väljas möllavat tormi ja tuisku. Sädemetest valgustatud määratumad suitsu juga järele jättes kihutab hiiglane vedur, vedades oma järel tervet rida kergelt öötusvaid vaguneid, oma seitsmekümne viie kilomeetrilise tunni kiirusega, võites kavgust ja aega, ja toimetades nii mitmevärvilist publikumi ühest ilma äärest teise...

Mugavasti sisseseatud salong vagunis sõidab ministri herra oma ametikohuste täitmisele — kusagile suurriigi pealinna pidama väga tähtsaid poliitilisi läbirääkimisi, samasuguste vägevate ehk veel vägevamategi ministri herradega kui ta ise on. Ja siin, salong vagunis pehmel samet polstri mõnuledes teritab ta oma suurt mõistust veikeste anispitsidega eelseisva tähtsa töö alguseks; ja unistab juba ette selle kordaminekust, ja veel enam selle lõpuvaatusest, kus muidugi schampanjer ja vahuviin saavad jõena voolama...

Esimese klassi kupees sõidab priske ja enneaegu vananenud, kuid vast alles õnnelikult abiellunud ärimees ja suurtööstur oma armsamaga, otse pulmapeolt — pulma reisule; jättes sugulased, sõbrad ja tuttavad edasi pidutsema, ja noorepaari terviseks häävitama kõiki, söökide ja jookide tehnika suursaavutusi, millistest rikkalikul pidulaulal kõiki külluses...

Nad sõidavad üle Berliini Pariisi, ja sealt Rivierasse — seda lõbu! — Möödunud päeva üleelamised, — nagu laulatus, lugemata õnnesoovid, käepigistused, samuti ka ära tarvitatud, kuid alles seedimata söökide ja jookide hulk on neid nii ära väsitanud, et nad, möödudes vast esimesest peatuskohast, vajuvad peale lühikest, külma suudlust pehmesse polstri ja uinuvad, rännates unenägude valda, kus täide lähvad igäuhe soovid, ja teostuvad ideaalid...

Nad näevad und. — Aga millest? — Kas ehk vast kumbki nendest näeb und vaiksest kodust, õnnelikust elust oma armastatud abikaasa, ja veel armsamate, tervete, punapalgeliste, ja särasilmil rõõmsate laste seltsis? — Ei ole asi! — Sarnaseist tühjast-tähjast võib unistada mõni voorimees või vabriku tööline; kuid mitte üks puhast verd ärimees ja tema abikaasa — seltskonna daam. — Tema näeb und, oma, õnneliku abiellumise kaudu enam kui

kahekordseks paisunud kapitalist, ja selle, veel rohkem paisuvatest protsentidest, äri laiendamisest, oma ehitatavast pilvelõhkujast, millises ta avab hiigla eksport-import kontori, kus peale muu on ettenähtud ka paar kolm, nii poolametlikku naisametniku kohta, noh — nii mõne ilusa ja lahke onutütrekese jaoks j. n. e. j. n. e.

Temakese vaimusilm vaid näeb unes oma tulevast tähtsat seisukohta seltskonnas, pidusi ja pallisi, kus ta saab hiilgama oma tuliutes siidi kleites, ja muidugi ehtsates priljantides, mis ostetud saavad, mõistagi Pariisi kõige peenemast ärist; tuliut, — ka muidugi Pariisist ostetud, — luksus autot, noort, tugevat ja ilusat autojuhti, lõbusõitusi ja veel palju muid ilusaid ja lõbusaid asju: Olgugi et sinna hulka vilksatavad vahest ka tuttava nais arsti, ja veel tuttavama, — olgugi kurikuulsa, kuid siiski ülilahke, — ämmaemanda saagiahned näod; — Kuid sest pole midagi — see peab nii olema...

Kõrval kupees sõidab herra praost provintsist; kes olnud nädala päevad pealinna kiriklikul konverentsil, ja nüüd pöörab koju tagasi. Ta on kogu see aeg võidelnud kui lõvi: — Kuid ega teie ometi arva' et Kristuse õpetuse, tõe ja õiguse eest? — Pole kuulda olnud! — Ta võitles südilt kiriku mõisa maade, metsade ja endi seisuse eesõiguste ja sissetulekute eest. — Nüüd aga, kus konverents möödus, pealegi lõppenud mainitud huvide suhtes ümarguse nurjaminekuga; tammub vihast värisev hingekarjane juba teist jaamavahet oma kupees edasi tagasi kuni jalad väsivad; siis kallab ta oma erutatud närvide rahustamiseks terve liitri otse pudeelist hinge alla ja varsi uinub ka tema: Kas nüüd sohval, või põrandal — ei ole enam tähtis...

Ühes teise klassi kupees istuvad neli meest. Akna juures, lauakese ääres, toetades küünarnukiga sellele, istub tuntud sotsialistlike partei agitaator; noore poole mees, kuid juba niihästi välja õpetatud, et võib vähe haaval iseseisvalt töötada; ja ta sõidabki provintsi oma parteile pooldajaid organiseerima. Tema vastas istub, samuti noore poolne kõrgema algkooli juhataja kusagil alevist; kes käinud ameti asjus pealinnas kõrgema ülemuse jutul. Ukse pool istuvad vastamisi hästi tüse, hallipeaga suur talunik oma üliõpilasest pojaga... Esimesed kaks on kogu aeg

elavas jutuaajamises. Sotsialist, kui kunagi politika mees, püüab oma naabrile kogu riigi politika selgeks teha, ja ära näidata: et ainus õige ja demokraatline partei, olla ikkagi nende partei; lastes sealjuures naabri teravad vastuväited ühest kõrvast sisse — teisest välja. Ja juba mittu korda on ka vanamees katsunud sekka lüüa; aga ikka on poeg teda suutnud tagasi hoida ja rahustada. Kui aga agitaator jõuab järjega põllumeeste partei kallale, et: „Vaadake, põllumehed mängivad valitsuses ja ka parlamendis esimest viiulit, kaitsevad ainult suur-talunikkude huviseid, jättes rahva enamuse huvid taha plaanile; ja sellepärast veerebki riigi ja rahva majanduse asi ühte lugu alla mäge; sellest tulebgi tööpuudus, vaesus, väljarändamine, väljasuremine ja puha. Kui aga meie saaksime hääle enamusega ohjad endi kätte, kohe teeksime nii, ja nii, et asi kohe paraneks“... Nüüd ei jõua vanamees enam pidada ja pahvatab vihastelt: „Oh sina enne aegu ilmale tulnud oina poeg! omal kõrva tagused märjad, aga kuula mis lollusi suust välja ajab: no ütle mulle, kes muu kui põllumees muretseb sulle iga päev leiba, liha, võid, mune ja piima, mida sa nahka parkimas küll mees oled, kuid tänu täheks tuled põllumeest veel tõrvama: ei sinusugustest saa mingit tegijat; käite aga mööda uksetaguseid, teiste tööst tolli norimas ja kerjamas; täna tööliste juures hääli, homme põllumeeste juures leiba, ülehommega kauba ja panga meeste juures raha: igadele pakute endid kampa, kuid usud mind — rookida saate igalt poolt; näh, mineva pühapäev tuli üks niisugune meie koolimajasse lõuskama, katsus tööliste igasugu lolluseid sisse rääkida aga töölisel ei võtnud kuulda, vaid viskasid teise uksest välja... „See ehk oli mõni kommunist.“ Lõhvas agitaator vahele. — Ei see olnud kommunist ühti — puristas vanamees edasi — töölisel ise ütlesid, et olla kollane sots — juudas, ja käskisid Amsterdami sõita. Ja mis niisugune peaks ka rääkima kommunistidest; mis teie nendest teate? — Kommunistid on ometi midagi teinud; kas head või kurja, aga nad on teinud; ühe riigi lõhkusivad maha, teise ehitavad üles; aga mis siis teie olete teinud? — Ainult lõugamas — ja ega niisugused muud oskagi teha!... „Papa! — segab poeg vahele — ära räägi sotsialistidest nii väga haavavalt; nad on ju riigile väga kasulik element.“ — „Mis kuradi kasulik olevat niisugune närakas on — turtsub vanamees edasi — oleks poliitika mees või midagi,

kaitseks rahva kasusi või kudagi, aga näed, hakkab peletis veel põllumeest maha tegema, just kui ei teaks et põllumehed see rahvas ongi...“ Rong peatab jaama ees. Kas on nüüd sotsialist oma reisu eesmärgil, või on tal muidu siin olek ebamugavaks läinud, aga mütsi pähe surudes ja mappi kaenla haarates, lahkub ta, — koolimehe naeruköhina, ja vanamehe vihaste pilkude saatel, — tummalt vagunist. Vanamees poriseb veel midagi kaabakatest ja priileivasööjaist, kuid et keegi talle ei vasta vaikib ta varsi ja vähe aja pärast tunnistab norskamine, et lõpu jaam veel kaugel... .

Sama vaguni kolmandamas kupees sõidavad kaks sõpra — karskuse tegelased kusagilt provintsi linnast; kes käinud pealinnas karskuse kongressil; pidanud hulga alkohoil vastaseid kõnesi; sammusi astunud viina ja õlle müügi seaduste välja töötamiseks ja maksmapanekuks karskuse huvides j. n. e. j. n. e. Ja nüüd kodu teel lasevad nad sõbralikus jutuaajamises endi vaimusilme eest mööda libiseda kogu karskuse liikumise kõrged aated ja suured saavutused, ja konstateerivad ka viimase — täna vast lõppenud kongressi head korradaminekut; muidugi mitte ka mainimata jättes ise endi osa selles suures ja tähtsas töös... Tekkib lühike vaikus... Vanem nendest kobab veidi oma käekottis, toob sealt välja mingi pika, peene kaelaga pudeli, ja sõnab muigava näoga: „Jah, palju vaeva sai nähtud, hulka tööd sai ära tehtud karskuse heaks, ja mina arvan et ei ole sugugi palju kui võtaksime selle suure vaeva peale — veikese tipsu!“ — Ka sõber arvab et: „Kulub ära küll...“

Kolmandama klassi vagunis, ukse ligidal pingil konutavad kolm torgovka eite, endid hästi kohevile ajades, et välja ei paistaks pingi alla poetatud korvid ja kastid. Nende jutuaajamine oma vahel on kokkuvõetult üks suur kaebamine viletsate aegade, pööraselt kõrgete hindade, ebamääraselt suure kauplejate hulga ja veel paljude muude kisendavate väärnähutuste üle... .

Samas kõrval pingil istuvad vastamisi kaks asunikku ühest ja samast asundusest. Nende välimus juba kõneleb ainelisest puudusest ja raskest tööst. Vanem nendest, umbes neljakümne aastane, näeb välja vaid ligi kuuekümne, — istub, lootusetu ilma näol, ristis kätega: seljas on tal juba katkine jope kasukas, jalas lapitud püksid ja pastlad: ta viinud pealinna maksudeks oma viimase lehma mullika eest saadud raha; kuid võla protsentid

on veel kõik tasumata, ja tema pea kohal rippuv oksjoni haamer ähvardab juba enne kevadet langeda ja teda — põllumeest lõpulikult purustada. Noorem, umbes kolmekümne aastane, on riietatud pealt näha veidi siledamini: seljas võrdlemisi terve sõduri sinel, ja pastlate asemel jalas tankid. Ta istub kõvasti kokkusurutud huulil, ja kuulab tükk aega vaikides naabri kaebavaid seletusi; tema suured hallid silmad aga välguvad just kui ähvardavalt, nendes paistab veel kindel tahtmine elada ja oma olemise eest võidelda. — „Oh jumal, jumal, — ohkab esimene, — ei minu elust tule midagi välja: hiljem aprillis teevad nii kui nii oksjoni, müüvad kõik maha, teevad mind veel kolm korda vaesemaks ja paljamaks kui enne maa saamist olin, ja siis — jumalaga oma maa lapike ja mine jälle teise juure sulaseks! Mis kasu oli sest kõigest, et meile maad anti, — kui see nüüd teisel teel meilt jällegi ära kistakse! Mis kasu oli, et vabaduse eest võitlesime — kuna meil teda ikkagi ei ole!“

„Jäta suikumine, see pole mehe mood — tõreleb noorem, — see oli ju meie endi rumalus, et lasime endid ninapidi vedada; meie teadsime ju iga mees seda vana tarka sõna, et: „Iga inimene on ise oma õnne sepp.“ Meie aga ei märganud ise omale õnne sepitseda, vaid tegime seda teistele; selle asemel, et ise endid maksma panna, ja endi saatust vabalt ise juhtida, — müüsimme endi vabaduse tühi paljaste sõna kõlksude ja ilusasti räägitud petlikute lubaduste eest maha kelmidele ja päevavarastele, kes kunagi pole tahtnudki muud, kui aga meie kulul priisata ja prassida, ja meilt niipalju võtta, kui võtta annab. Mina olen kindel, et meiesuguste põllupidamisest ei võigi midagi välja tulla, sest ühel või teisel teel kistakse see maalapike nii kui nii meie käest ära ja läheb uute mõisnikkute kätte, ja see kuri vaev, mis oleme ööd ja päevad selle kallal näinud, on ühel heal päeval nii kui maha visatud; hea meel kellel tervis järel on; paljud aga matavad selle ka sinna juure: — Sellepärast katsumina ligemal ajal kõik mis võib, maha müüa, ja lasen varvast, kas Siberisse või Brasiiliasse...“

„Mis sul viga minna, — kurdab esimene, — olete naisega kahekesi, ja mõlemad noored tugevad inimesed: aga mis teen mina? naise tervis on juba otsas, lapsed alles veikesed — kuhu ma nendega lähen?!“ — „See on nüüd õigus küll, — vastab teine — ega kõigil ole võimalik ära minna ühti; aga seda ma ütlen et — teist korda ini-

mesi nii rängalt üksigi kelm enam petta ei saa, kui seekord meiega juhtus...“

„No ei saa...“ kinnitab ka naaber.

Vaguni teises otsas sõidab trobikond pealinna tööta töölisi, otsima viimast pääsemist nalja surmast — provintsis metsa töödel. — Nende välimus laseb oletada nendest, üks kõik mida — kuid mitte metsa töölisi. Ei ühelgi sooja talve riiet, ei ühelgi õiget jalanõud! Katkised riide räbalad ümber kõhnade, nälgunud liikmete, sama katkised nõorsaapad seisavad vaid vaevalt veel jala ümber koos, ja kahtlemata pudenevad nad koost, metsas okste ja kändude seas juba esimesel päeval! — Aga nad lähevad, lootes mõnegi penni teenida oma koriseva kõhu rahuldamiseks. Meeleolu on kõigil äärmiselt rõhutud. Ei ühtki naeratust, ei ühtki nalja sõna vilksata selles, üle kümne pealises peres. Kõige elavam nende hulgas on keegi, umbes kuuekümne aastane, endine vabriku sepp; kes oma aruldase kõne osavusega katsub luua pisutki elavust: ta jutustab mingit legendi; juba kuustuhat aastat maganud, ja vast nüüd alles ärkanud vana jumalast; tema pojast, heasüdamlisest, tugevast hiiglasest kelle nimi — proletaarlane; kuidas vanamehe pikal uinaku ajal pärdikud ja eeslid kiskusid endi kätte maailma valitsemise, tegid jumala poja päris orjaks, võttes temalt silmanägemise ja needis teda ahelaisse, ise priisates ja prasides sell ajal kui tema nälgib, ja irvitades tema üle kui ta nende tarvete ja tujude rahuldamiseks rasket tööd tehes verd higistab. Kuidas vanamees ärkades, kõue häälel hüüab: „Mu poeg! Kus sa oled?“ — Ja leides teda, annab talle tagasi nägemise ning käseb teda oma hiigla jõuga muuta maapealne põrgu uuesti paradiisi aiaks — sarnaseks kui vana teda oli loonud oma pojale j. n. e. j. n. e.

Tähelepanelikult kuulavad kõik oma vanema seltsimehe jutustust; kuid tuju ei tõuse siiski: ainult vaikiv, kuid ähvardav tuli välgub kõikide kuulajate silmis: see on viha tuli selle seltskonna vastu, kelle kasuks nad kõik on palju, palju rasket tööd teinud, ja kes nüüd, ise pidutsetes, keelab neile suutäit leiba, ja kes neid nalja surmaga ähvardades sunnib ka käesolevat lootusetat teekonda ettevõtma...

Veel tugevamine möllab torm, vingudes telegrafi postidel ja vaguni treppidel, täites kogu õhku lume pilvedega, nii et kümnegi meetri kaugusele enam midagi ei näe. Tormi mühin sulab ühte vaguni raste ühetoonilise mürinaga — üheks suureks, kaeblikuks hulumiseks. — Ja sar-

nases möllus kihutada oma 75 kilomeetrit tunnis! — Kui kergesti võiks seal juhtuda, kas kokkupõrkeid, ehk ka mõningaid muid hädaohte rongile ja reisijaile...?

Kuid midagi sellesarnast ei juhtu: —

Sest kõikide eest seisab raugemata valvel, küll liinil, veduril, pöörangul, jaamas ja telegrafis, — kogu selle hiigla mehhanismi elu ja hing — terasnärvidega ja ilmeksi mata raudteelane. . . . A. S.

Alampalgaliste nõudmine teedeministrile.

„E. R. Ühingu“ esitas 6/II. s. a. nõudmise raudtee korterid vabastada isikutest, kellele sarnase saamiseks puudub seaduslik alus, sest suurem osa korteritest on praegu just sarnaste, iseäranis suurema palgaliste ametnikkude käes ja üksosa alam palgalistest, olgugi et neid raudtee poolt priikorter ettenähtud, peavad asuma rahaahnete majaperemeeste kallihinnalistes, erakorterites. Alampalgalistele on sellega suurt ülekohut tehtud, mille tõenduseks tõime ette järgmise näite nimelt:

1) Roopaseadja palk	58 krooni kuus.
Prii korter	20 „ „
	78 krooni kuus.
2) Roopaseadja palk	58 krooni kuus.
Odavam erakorter	
Tallinnas	20 „ „
	38 krooni kuus.

Nõudmisele järgnes 9/II. s. a. vastus:

Eesti Raudteelaste Ühingu Keskkjuhatusele.

Vaksali p. 8-a.

Kirja peale 6. veebruarist s. a. Nr. 5. teatan Teedeministri resolutsiooni põhjal, et selles ettetoodud andmed ei saa küsimuse läbivaatamiseks põhjust anda, kuna ülesseatud rehkenduse ülesanne on lahendatud ebaõigelt.

Kantselei juhataja.

(Alkkiri).

Kirjeldatud vastusega ei olnud Ühingu rahul ja saatis Teedeministri juure, vastuse kohta lähemat selgitust nõudma oma esitaja.

Selgus, et üüri hind ei vastavat tööle ja kästi uue nõudmisega alammhinnalise üüri lahendusega esitada.

Oleks kerge seda soovi täita, kuid sarnasel korral tuleks valet ettekanda, sest alla 20 krooni kuus saab praegu korterit vaid kalarannas paadi all. X.

E. R. Ühingu nõudmine teedemieisteriumile kaitseriiete asjus.

1-sel veebruaril k. a. nõudis Keskjuhatuse veo jaoskonna vaguni koristajatele kaitseriiete väljaandmist samal alusel nagu seda saavad liikumis osakonna omad, sest mõlemi liigi koristajad on seotud ühesuguse tööga, mis nõuab kaitseriiete tarvitamist.

Nõudmise peale saabus järgmine vastus:

Eesti Raudteelaste Ühingu Keskkjuhatusele.

Vaksali p. 8-a.

Kirja peale 1. veebruarist s. a. Nr. 4. teatan Teedeministri resolutsiooni ja Raudteevalitsuse ettekande põhjal, et kõigile Veo direktsoonile alluvatele klassvagunite puhastajatele on juba varemaist aegist töö juures kasutada sinisest riidest

kaitsepõlled, millist varustust küllaldaseks lugeda tuleb.

Mis puudub Ekspluatatsiooni direktsiooni teenijatesse, kelledele välja antakse kaitseriided, saapad ja kindad, siis on need jaama töölised, kes Koplis peaaesjalikult sigadega Venemaalt sisse tulnud vagunite põrandaid keeva veega sõnnikust ja muust mustusest puhastavad, seega sootus teistes tingimustes töötama peavad, kui klassvagunite puhastajad. Selles osas on Teie kirjas avaldatud väited ebaõiged.

Kantselei juhataja.

(Alkkiri).

See vastus ei vääri arvustamist, sest iga raudteelane — Tallinnlane näeb isegi kui võrd ebaõigelt on Raudteevalitsus Teedeministrit koristajate seisukorraga informeerinud. X.

Töö järelvalve kontrolli ettekanne

Tallinna kitsaroopalise raudtee remont lihttööliste kohta.

Tutvunedes kitsaroopalise raudtee teenijate olukorraga, leidsin: et seal olgugi et kõik ühesugused riigi raudtee teenijad oleme, on hoopis teistsugune kord, puuduvad kindlad korraldused ja kord, nimelt varustuse väljaandmist toimetavad her-rad mitte seaduste vaid oma heaks arva-mise järgi, antakse kätte vaid üksikud asjad, teised ei jõua millalgi kohale, nii on ühel roopaseadjal viltide aeg juba märtsi

kuul mineval aastal täis saanud, kuid se-nini ei mõtlegi keegi veel uusi anda, nii sama ka teiste asjadega, mis alati poole aasta ja suurema viivitusega kohale jõua-vad.

Samuti on ka arstiabi saamisega. Nii töötavad remont lihttöölised omal kohal juba mittu aastat, kuid ei ole neid veel senini arstlisele ülevaatusele saadetud ega anta ka haiguse korral arstiabi.

Siin avaldatud väärnähtused on tões-tatud töö järelvalve kontrolli poolt. —

Kui sa minu pilli järgi ei tantsi oled paraleelne asutus.

— Ofitsiaalne — seaduste vastane ette- kirjutus. —

1/II. k. a. rongi teenijate palvel, nõu-dis „E. R. Ühingu“ Keskjuhatus mitmede nende teenistuse alal ettetulnud väärnähtuste kõrvaldamist, mille peal saabus järg-mine vastus:

Eesti Raudteelaste Ühingu
Keskjuhatusale.

Tallinn, Vaksali p. 8-a.

Kirja peale 1. veebruarist s. a. Nr. 3 teatan Teedeministri resolutsiooni ja Raudteevalitsuse ettekande põhjal, et kon-duktoritel-kaubajaotajatel on oma — ron-giteenijate — kutseühing, kelle kaudu nemad, maksvusel olevas korras, teenistusse puutuvate küsimuste lahendamiseks raud-teevalitsuse poole võivad pöörata. Et kaubajaotajad seda korda käesoleval juh-

tumisel aga pole käsitanud, siis ei saa tä-helpanna E. R. Ühingu, kui paraleelse organisatsiooni palvet.

Kantselei juhataja: (Aukkiri).

Kirjeldatud vastusest paistab välja asjaolu, et esiteks Raudteevalitsus teeb Ministri kaudu katset, lõhkuda ameti ühi-suslist ühtlust, sest „E. R. Ühingu“ osa-konnad ühinevad kohaliste Ameti Ühisuste Kesknõukogudega, mis võtab herradelt igasugust võimalust neis samuti kui 10-ne liikmelistes kutseühingutes oma võimu maksma panna. Teiseks selleks sunnib Raudteevalitsust ka teine asjaolu, et Ühing tegutseb erapooletult, ja ähvardab herrade riigi seaduste vastase tegevuse paljasta-mist, mida ta ka kõigi ähvarduste ja takistuste peale vaatamata järjekindlalt te-gema saab. Raudteelane jälgi „Raudtee-lase“ kirjeldusi, sest E. R. Ühingu tege-vuse samm on samm paremuse poole!

Vastus „Rahva Sõnas“ avaldatud sõimule.

„Rahva Sõnas“ Nr. 46. avaldatud arti-kli kohta „Grimpellaste ja „Raudteelase“ kuritahtlik laim R. „Kalju“ seltsi peale“ leian tarvilikuks seletada järgmist: esi-teks artikkel ei ole mitte sinna paiguta-tud „Kalju“ seltsi juhatuse poolt, vaid seda valmistas ja oma pead sinna paigutas meile ja endisele Kopli jaama käskjalale is. Bettini'le ning teistele jaama teenija-tele hästi tuntud endine roopaseadja Kuul-berg, artikli kokku seadmises aitas teda kaasa keegi kontori ametnik „V“. Selt-sil ei ole ega võigi sellega midagi ühist olla, sest siin on tegemist avaliku kurite-gevuse paljastamisega, mida aus selts ku-nagi takistama ei hakka.

Artikli sisu on lihtsalt ühe vaimust nõdra inimese sonimine ehk nagu seda teeb harilikult kurjategija, kelle kuritegu on avalikuks tulnud, kui karistusest pääsemi-seks enam mingisugust lootust ei ole.

„Raudteelases“ Nr. 1. avaldatud arti-kkel „Kalju“ seltsi telgitagused“ — vas-tab tõele, mida võib tõendada iga, sell kor-ral koosolekul viibinud seltsi liige ning pealt kuulajad.

Kuulbergi ütetus „Rahva Sõnas“, „Min-git revideerimist seltsi tegevuse üle ei mää-ratud“ — teeb teda tõesti naeru väärili-seks — ehk tahab ta sellega koosoleku ju-hatust protokollis võltsimises süüdistada.

X.

Katked N. Vene raudteeteenijate kolektiiv lepingust.

I.

Ametisse võtmine ja vallandamine.

Esimeses järjekorras võetakse raudtee teenistusse töötama ameti ühisuste liikmeid. Raudteevalitsus on kohustatud 3 päeva enne iga teenija vastuvõtmist, sellest teatama kohalisele Raudteelaste liidu asutusele (organisatsioonile), kelle loaga ka sarnasel korral teenijate ametisse võtmine sünnib.

Teenijate vallandamist toimetab Raudtee Valitsus Raudteelaste liidu nõusolekul, kellele antakse lahtilaskmisest teada, eraldi igal juhtumisel, 7 päeva enne selle täideviimist.

Teenijate vähendamise mõttes esimeses järjekorras vallandatakse isikud, kes ei ole Ühingu liikmed — neist ametisse jäetakse üksikteenijad naisterahvad, kellel alaealised lapsed on.

Töö võimetuse korral, haiguse tõttu, vallandatakse isikud, kes 4 kuud enne on tööjõuetuks tunnistatud.

Vallandamise korral maksetakse välja 2 nädaline, keskmise teenistuse, palk, mis-

sugust ei maksta vaid ajutiste päevatöölisele.

Vallandatud isikule maksetakse palk välja kuni selle päevani, mill väljamaksmine faktiliselt sündis, ühes arvatud ka väljamaksmise päeva.

Teenijad, kes vallandatud nende vastu tõstetud kriminaal süüdistuste tõttu, võetakse ametisse tagasi kui kohus neid õigeaks mõistnud, äraoleku aja eest maksetakse endise teenistuse järgi palk välja.

Töö vähenemise tõttu, teenijate vähendamist viiakse läbi alati raudteelaste liidu kohalise organisatsiooni nõusolekul. Vähendatud teenijad paigutatakse võimalust mööda teiste tööde peale, nii et ainult äärmistel juhtumistel kuulub teenija täielikule vallandamisele.

X.

—o—

Raudteelastele.

Katked N. Vene raudteelaste lepingust ja kirjeldused nende elust ilmuvad igas „Raudteelases“ järjekindlalt.

Selgituseks.

Osakondadele, Ühingu usaldusmeestele ja teistele ühingust huvitatud alam palgalistele raudteelastele ja endistele raudtee teenijatele, kes soovivad oma esitajatega 15-dal aprillil s. a. „Eesti Raudteelaste Ühingu järjekorralisest kongressist osa võtta.

Osakonnad valivad iga 25 liikme ehk selle osa pealt ühe hääleõiguslise saadiku.

Alla 25-liikmelised osakonnad saavad hääleõiguslise esituse sell korral, kui neil on vähemalt 10 liiget. Vastasel korral on neil õigus osavõtta kongressist ainult sõnaõigusega.

Ühingu usaldusmehed kellel oma raioonis osakonna asutamis koosolek pidamata, tehku seda kohe ning samal koosolekul valige ka kongressi saadikud.

Ühingust huvitatud alam palgalised raudtee teenijad koondage 10 mõtteosalist isikut — pidage ära asutamis koosolek ja valige ära samal koosolekul kongressi saadikud.

Kongressi saadikud peavad olema varustatud mandaatidega, mis tõendaks nende valimist kongressi saadikuteks. Asutamis-koosolekute kui nad juba peetud,

siis ka nende koosolekute protokollid ära kirjad, millel valiti kongressi saadikud, saatke Kesk Juhatus nimele Tallinn, Vaksali p. 8-a—1.

Tähendatud protokollid peavad sisaldama vähemalt osakonna liigete arvu ja valitud isikute nimesid.

Kongressi saadikute öömaja eest hoolitseb Kesk Juhatus.

Nägemiseni 15-dal märtsil.

K e s k J u h a t u s .

—o—

Teadaanne.

Puhkepäeval 15-dal aprillil s. a. saab ärapeetud Vaksali p. 8-a—1. „Eesti Raudteelaste Ühingu“ järjekorraline

— k o n g r e s s —

Algus kell 11. päeval.

P ä e v a k o r d :

- 1) Kongressi juhatus valimine.
- 2) Mandaat komisjoni valimine.
- 3) Aruanded ja 1928. a. eelarve kinnitamine.
- 4) Organiseerimis küsimus.
- 5) Tegevus kava.
- 6) Valimised.
- 7) Jooksvad asjad.

K e s k j u h a t u s .

Teadmiseks.

Järgmine „Raudteelane“ Nr. 3. il-
mub suurendatud kujul 1-se mai erinumb-
rina.

20 aprillil on ta juba müügil igas raud-
tee jaama raamatu kapis.

Tõttake kaastööga ja tellimistega.

Suurte kulude tõttu on erinumbri hind
üksik numbrite ostjatele 25 senti. Tellijatele, kes vähemalt poole aasta peale
„Raudteelast“ tellinud ehk tellib — hind
jäab endiseks, nimelt 15 senti.

Kuulutusi ja kaastööd võetakse tähen-
datud numbri jaoks vastu kuni 15-da ap-
rillini. Toimetus.

—o—

Teadmiseks.

Igale alamteenijale raudteelasele olgu
teada, et ükski asi mis „E. R. Ühingu“
poolt ülesvõetud ehk ülesvõetakse — her-
rade ähvarduste peale vaatamata — ei
tunnistata enne lõpetatuks kuni nõudmine
täidetud ei ole.

Tarvitusele võetakse kõik töölisklassile
vastavad abinõud, mis alati ühiselt, ühel
nõul ja jõul, tööstus töolistega läbiviiakse.

Tähendatud abinõu on ainukene, mis
võimaldab vääriliselt oma õiguslist ja ma-
janduslist seisukorda parandada.

Ühiseks võitluseks kohus meid kut-
sub!...

—o—

Teadaanne,

Puhkepäeval 18 märtsil kell 11. s. a.
saab ärapeetud Vaksali p. 8-a—1. „Eesti
Raudteelaste Ühingu“ Tallinna osakonna

Üldkoosolek.

Algus kell 12 päeval.

Päevakord:

- 1) Koosoleku juhatus valimine.
- 2) Aruanded ja 1928. a. eelarve kinni-
tamine.
- 3) „Tallinna Ameti Ühisuste Kesknõu-
kogu kavatsused — tähtsus ja sel-
lega liitunud Ühingu ülesande —
referereerib selleks kutsutud Kesk-
nõukogu esitaja.
- 4) Kongressi saadikute ja teised vali-
mised.
- 5) Koosolekul tekkinud küsimused.

Kõikide liikmete ilmumine tarvilik —
Juhatusete liigete ja tööjärelvalve kontrol-
lide ilmumine sunduslik.

Juhatus.

—o—

**Paltiski remontkuutöölise
seisukord.**

Suve mütside kande aeg on lõppend
juba detsembri kuul 1927., kuid selle peale
vaatamata ei ole uusi veel antud. Teeni-
jad on otsustanud nõuda 2 paari kindaid,
kuid praegu antakse üks paar. Ühe paari
kinnastega on võimata aasta aega töötada,
sest ennem poolt aega on ainult räbalad
järel. Sõidu piletisi sunnitakse teemeistri
poolt iga kuu välja võtma, kui ei saa seda
teha, siis ei anta seda enam vaid öeldakse,
et saate tuleval aastal samal kuul, kuna
Raudteevalitsuse määrustes sarnast korda
ettenähtud ei ole. On aga ettenähtud, et
möödunud aasta piletid võib välja võtta
järgneval aastal.

Teemeister S. on vana mees ja kaua
raudteel teeninud, kuid selle peale vaata-
mata ei suudaks nagu keegi tema nõudeid
rahuldada, iga tahes avaldab ta idioodi
tundemärke, mis paistab välja tema ala-
lisest podisemisest. Kui teenija tarvitab
vaba päeva, siis isegi kõige tarvilisemal
korral on tema käest raske seda saada.

—o—

**„Eesti Raudteelaste Ühingu“
Tallinna Osakonna 1927. a. kassa**

TULUD. aruanne. KULUD.

1. Liikme mak- sud . . .	113	89	1. Asutamise koosoleku pi- damise kulud	3	80
2. Põhikirjade müügist . . .	6	40	2. Liikme kaard.	17	—
3. Saadud an- netused sms. Silku pere- konna toe- tuseks . . .	30	96	3. Põhikirjad . . .	10	—
			4. Inventuur . . .	10	75
			5. Kantsel. tarb.	14	07
			6. Tempelmarg.	1	10
			7. Posti kulud . . .	—	10
			8. Maksud Kesk- Juhatusetele 20 % aug. ja sept. kuude sisset.	10	63
			9. Väljaantud an- netused s-m Silku perek.	30	96
			Kokku kulud	98	41
			Saldo 1. jaan. 1928.	52	84
Bilasn	151	25	Bilans	151	25

Laekahoidja: J. Stein.

Raudteelastele.

Et korraldada raudteelaste alampalgaliste võistlust oma eluhuvide eest, kutsuda ühis tööväkke neid, kes veel arusaamatuses uinuvad, ehk koguni tööliste rõhujaid toetavad, luua laialipillatud töölis-organisatsioonide ja üksikute proletaarlaste vahel side, organiseerida neid ja õhutada tegevusele, seks on meil tarvis oma hääle kandjat.

Ajakiri „RAUDTEELANE“

peab selleks olema.

„RAUDTEELANE“ on poliitilise parteita majandusline ja ilukirjandusline ajakiri, kes saab valgustama erapooletult ametnikude tegevust ja väärnähtusi raudteel, ta valgustab tõetruult kõigi erakondade tegevust, nii riigikogus ja omavalitsuse asutustes, kui ka väljaspool neid esituskogusi. Toob teateid täljamaa raudteelaste elust ja tegevusest.

„RAUDTEELAST“ toetavad suured raudteelaste hulgad oma kaastöoga.

„RAUDTEELANE“ ilmub 1 kord kuus ja maksab 15 senti number.

„RAUDTEELASE“ aadress: Tallinn, Vaksali puiest. nr. 8-a.

Raudteelased, toetage oma ajakirja tellimiste ainelise abi ja kaastöoga.

„Raudteelase“ toimetus.

Seltsimehed!

Kas ei vaja töörahvas oma ajalehte, häälekandjat, kus kõik päevavalgele toodakse, mida kurnajad meie rõhumiseks teevad, kus kasvatatakse ja arendatakse klassiteadvust ning kust saame ergutust ja juhtnööre endi organiseerimiseks ja ametiühisuslise liikumise ühtlustamiseks.

Kui tahame vääriliselt ja edurikkalt võidelda tööandjate ja rõhujate vastu, siis peab meil olema oma ajaleht, seda suudame aga ainult siis soetada ja ülalpidada, kui meie kõik raugemata huvi ja energiaga käed selleks külge paneme.

Praegu ilmub meie ajalehena

„Tööraha Kiir“

Kuid see ilmub praegusel korral ainult üks kord nädalas, see on aga vähe, meie peame niikaugele jõudma, et meil leht ilmuks vähemalt kaks ehk kolm korda nädalas. Selleks peame energiliselt tööle asuma, juurde tuues uusi lugejaid, tehes kaastööd ning kogu tööliiskonda ergutamaaktiivsemale tegevusele ja oma häälekandja lugemisele. Iga proletaarlane, kes tahab selget ja õiglast ülevaadet praegusest olukorrast ning huvitatud on tööliisliikumisest välismailt, peab lugema „TÖÖNE R A H V A K I I R T“, sest see on ainuke ajaleht, kust tööliised leiavad kõige õigemaid teateid.

„Tööraha Kiir“ on müügil Tallinnas juba reedel. Toimetus ja talitus asub Vaksali puiestee nr. 8-a — 1, o/ü. „Tööliste majas“.

Tellimise hind: 5 nummert 25 senti; 10 nummert 50 senti; 20 nummert 1 kroon.

Tööliised, kõik „Tööraha Kiire“ tellijaiks ja lugejaiks!